

Strona główna>Twoje prawa>Ofiary przestępstw>Prawa ofiar – w poszczególnych państwach

Prawa ofiar – w poszczególnych państwach

Za „pokrzywdzonego” (*poškozený* - termin używany w kodeksie postępowania karnego (*trestní řád*)) uznaje się osobę, która poniosła szkodę w następstwie czynu uznanego za przestępstwo w kodeksie karnym (*trestní zákon*). Szkada może przybierać różne formy, na przykład zniszczenia lub kradzieży mienia. Pokrzywdzonemu przysługują pewne prawa przed procesem, w jego trakcie i po jego zakończeniu.

Postępowanie karne w Republice Czeskiej rozpoczyna się od sprawdzenia okoliczności faktycznych sprawy oraz przeprowadzenia dochodzenia. Na tym etapie postępowania policja przeprowadza dochodzenie pod nadzorem prokuratora. Jeżeli na tym etapie postępowania zgromadzono wystarczająco dużo dowodów potwierdzających popełnienie przestępstwa przez konkretną osobę, prokurator wydaje postanowienie o przedstawieniu zarzutów, a sprawa zostaje skierowana do sądu. Na etapie postępowania sądowego sąd rozpoczyna przewód sądowy, następnie na podstawie poczynionych ustaleń uznaje oskarżonego za winnego lub niewinnego. Jeżeli sąd uzna oskarżonego za winnego popełnienia przestępstwa, wymierza mu karę. W przypadku uznania oskarżonego za niewinnego akt oskarżenia zostaje wycofany. Postępowanie karne może trwać dalej po wniesienia środka zaskarżenia do sądu wyższej instancji, jeżeli pokrzywdzony dochodzi odszkodowania.

Pokrzywdzony może przystąpić do postępowania w każdym czasie.

Aby uzyskać potrzebne informacje, proszę kliknąć na poniższe linki

1 - Moje prawa jako ofiary przestępstwa

2 - Składanie zawiadomienia o przestępstwie oraz moje prawa podczas dochodzenia/śledztwa lub w czasie procesu

3 - Moje prawa po zakończeniu procesu

4 - Odszkodowanie

5 - Moje prawa do wsparcia i pomocy

Ostatnia aktualizacja: 16/09/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

1 - Moje prawa jako ofiary przestępstwa

Jakie informacje uzyskam od odpowiedniego organu (np. policji, prokuratury) w okresie między popełnieniem przestępstwa a złożeniem przeze mnie zawiadomienia o tym przestępstwie?

Od momentu pierwszego kontaktu z policją ofiara będzie otrzymywała informacje umożliwiające właściwe wykonywanie przysługujących jej praw. W szczególności ofiara otrzyma informacje o:

- organie, do którego może złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa; ofiara otrzyma również jego dane kontaktowe;
- podmiotach, do których może się zwrócić w celu uzyskania specjalistycznej pomocy, oraz o przesłankach nieodpłatnego udzielenia tego rodzaju pomocy;
- ofiara otrzyma również dane kontaktowe specjalistów udzielających pomocy;
- przesłankach zastosowania środków mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa ofierze;
- podmiotach uprawnionych do udzielania informacji o postępach w sprawie dotyczącej ofiary;
- etapach postępowania karnego i roli ofiary na tych etapach;
- organie, od którego może uzyskać bardziej szczegółowe informacje; ofiara otrzyma również dane kontaktowe tego organu;
- przesłankach uzyskania wsparcia finansowego przez ofiarę;
- najbliższych schroniskach, ośrodkach interwencyjnych lub podobnych placówkach, z którymi ofiara może się skontaktować;
- najbliższym zakładzie opieki zdrowotnej, z którym ofiara może się skontaktować;
- sposobie dochodzenia roszczeń w przypadku naruszenia praw przysługujących ofierze przez organ publiczny;
- środkach, o jakie ofiara może się zwrócić w celu ochrony jej interesów, jeżeli zamieszkuje w innym państwie członkowskim UE;
- innych prawach przysługujących ofierze na mocy ustawy o ofiarach przestępstw.

Nie mieszkam w państwie UE, w którym popełniono przestępstwo (w przypadku obywateli UE i obywateli państw trzecich). Jak chronione są moje prawa?

W takiej sytuacji ofierze przysługują te same prawa co obywatelom Republiki Czeskiej i osobom zamieszkującym w Republice Czeskiej. Jeżeli ofiara oświadczy, że nie posługuje się językiem czeskim, zostanie pouczona o przysługujących jej prawach w zrozumiałym dla niej języku lub w języku urzędowym państwa jej obywatelstwa.

Jakie informacje uzyskam, jeżeli złożę zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa?

W przypadku złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa na policji organ ten podczas pierwszego kontaktu musi przekazać ofierze wszystkie wskazane powyżej informacje.

W przypadku złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa w prokuraturze ofiara musi zawsze otrzymać informacje o:

- podmiotach, do których może się zwrócić w celu uzyskania specjalistycznej pomocy, oraz przesłankach nieodpłatnego udzielenia tego rodzaju pomocy;
- ofiara otrzyma również dane kontaktowe specjalistów udzielających pomocy;
- przesłankach zastosowania środków mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa ofierze;
- podmiotach uprawnionych do udzielania informacji o postępach w sprawie dotyczącej ofiary.

Czy mam prawo skorzystać z bezpłatnego tłumaczenia pisemnego lub ustnego (na potrzeby kontaktów z policją bądź innymi organami, w trakcie śledztwa /dochodzenia lub w czasie procesu)?

Ofiara niewładająca językiem czeskim może posługiwać się w kontaktach z organami ścigania swoim językiem ojczystym lub językiem, którym włada zgodnie ze złożonym oświadczeniem.

Jeżeli istnieje taka możliwość, na wniosek ofiary otrzyma ona tłumaczenie prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie. W zakresie niezbędnym do wykonywania przez ofiarę przysługujących jej praw w postępowaniu może ona również, na uzasadniony wniosek, otrzymać tłumaczenie innych pism procesowych.

W jaki sposób organ zajmujący się sprawą dopilnuje, żebym zrozumiał, co się dzieje oraz by właściwie mnie zrozumiano (jeżeli jestem dzieckiem; jeżeli jestem osobą niepełnosprawną)?

Organy mają obowiązek udzielania ofiarom informacji w sposób zrozumiały, uwzględniając ich wiek, dojrzałość intelektualną i wolicjonalną, umiejętność czytania i pisanie oraz stan zdrowia, w tym stan psychiczny. W miarę możliwości przesłuchania dzieci i osób niepełnosprawnych powinny być przeprowadzane przez osoby specjalnie w tym celu przeszkolone.

Usługi wsparcia dla ofiar przestępstw

Kto udziela wsparcia ofiarom przestępstw?

Wsparcia na rzecz ofiar udziela kilka grup podmiotów. Obejmują one państwowe ośrodki prowadzone przez Służby Probacyjne i Mediacyjne, jak również podmioty prywatne akredytowane przez Ministerstwo Sprawiedliwości do udzielania informacji prawnych lub prowadzenia programów sprawiedliwości naprawczej, a także podmioty upoważnione na mocy ustawy o usługach społecznych do świadczenia usług w zakresie doradztwa psychologicznego i społecznego. Pomocy prawnej na rzecz ofiar udzielają określone adwokaci (*advokáti*). Są oni wpisani do prowadzonego przez Ministerstwo Sprawiedliwości rejestru podmiotów świadczących usługi pomocy na rzecz ofiar, który jest dostępny na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości pod adresem <https://www.justice.cz/>.

Czy policja skieruje mnie automatycznie do podmiotu udzielającego wsparcia ofiarom przestępstw?

Tak, ofiara zostanie z urzędu poinformowana o usługach wsparcia na rzecz ofiar podczas pierwszego kontaktu z policją. Ofiara otrzyma dane kontaktowe organów udzielających pomocy.

Jak chroni się moją prywatność?

Co do zasady organy ścigania nie mogą publikować informacji, które nie są bezpośrednio związane z działalnością przestępczą. W postępowaniu przygotowawczym nie można ujawniać żadnych informacji, które mogą doprowadzić do ujawnienia tożsamości ofiary. Szczególną ochroną objęta jest prywatność osób poniżej 18. roku życia. Na wniosek ofiary informacje na temat jej życia prywatnego (adresu zamieszkania i adresu do doręczeń, miejsca pracy lub prowadzenia działalności oraz sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej) będą przechowywane w taki sposób, aby były dostępne wyłącznie dla organów ścigania, funkcjonariuszy policji oraz funkcjonariuszy Służb Probacyjnych i Mediacyjnych zaangażowanych w sprawę. Można je udostępnić wyłącznie wówczas, gdy jest to konieczne do osiągnięcia celu postępowania karnego lub do właściwego wykonywania przez osobę, przeciwko której prowadzone jest postępowanie karne, przysługującego jej prawa do obrony.

Czy muszę złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przed uzyskaniem dostępu do wsparcia dla ofiar przestępstw?

Nie, specjalistyczna pomoc jest dostępna przed wszczęciem postępowania karnego. Ofiara może uzyskać specjalistyczną pomoc nawet przed złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, jeżeli jest to konieczne i celowe.

Środki ochrony osobistej – jeśli znajduję się w niebezpieczeństwie

Jakie rodzaje ochrony są dostępne?

Istnieje szereg możliwości ochrony ofiar.

Policja może zapewnić ofierze „ochronę krótkoterminową”, jeżeli może być ona narażona na niebezpieczeństwo doznania uszczerbku na zdrowiu lub na inne poważne niebezpieczeństwo. Tego rodzaju ochrona może obejmować ochronę fizyczną, zmianę miejsca zamieszkania lub działania doradczę i zapobiegawczą. Policja może również nakazać oskarżonemu opuszczenie lokalu zajmowanego wspólnie z ofiarą oraz jego sąsiedztwa na okres 10 dni w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia ofiary.

W przypadku zagrożenia bezpieczeństwa ofiary funkcjonariusz policji przeprowadza działania lub stosuje środki w celu zapewnienia ofierze bezpieczeństwa. Na funkcjonariuszach Służby Więziennej, funkcjonariuszach Żandarmerii Wojskowej oraz funkcjonariuszach straży gminnej spoczywa ten sam obowiązek. W poważniejszych sytuacjach pod pewnymi warunkami ofiara kwalifikuje się do uzyskania szczególnej ochrony udzielanej świadkom i innym osobom, które mogą być narażone na niebezpieczeństwo doznania uszczerbku na zdrowiu lub na inne poważne niebezpieczeństwo w związku z postępowaniem karnym. Tego rodzaju ochrona obejmuje ochronę osobistą, zmianę miejsca zamieszkania i pomoc w integracji społecznej w nowym środowisku, utajnienie prawdziwej tożsamości itd. Jest to bardzo poważny środek, który należy stosować wyłącznie w razie konieczności.

Ochrona zapewniana przez sądy lub prokuraturę przybiera formę środków zapobiegawczych stosowanych w postępowaniu karnym, na przykład nałożenia na oskarżonego zakazu kontaktowania się z ofiarą lub zakazu wstępu do lokalu zajmowanego wspólnie z ofiarą. Podobne środki sąd może orzec również w postępowaniu cywilnym. W przypadku gdy ochrona ofiary lub pokrzywdzonego wymaga tymczasowego aresztowania oskarżonego, można zastosować ten środek zapobiegawczy, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że dokończą popełnianie przestępstwa, oskarżony popełni przestępstwo, które przygotowywał lub którego popełnieniem groził, lub popełni przestępstwo ponownie.

Ponadto ofiara ma prawo do wniesienia o zastosowanie środków w postępowaniu karnym mających na celu uniemożliwienie kontaktu ofiary z domniemanym sprawcą.

Na wniosek ofiara uzyskuje prawo do otrzymania informacji o zwolnieniu lub ucieczce oskarżonego z aresztu śledczego, zakładu karnego lub ośrodka detencyjnego, a także innych tego rodzaju informacji.

Jeżeli ofiara występuje w postępowaniu w charakterze świadka, pod pewnymi warunkami może uzyskać status świadka anonimowego.

Organ sądowy może również wydać europejski nakaz ochrony w celu zapewnienia ochrony ofierze.

Kto może mi zapewnić ochronę?

Ochronę zapewniają organy wskazane powyżej, w szczególności policja i sądy przez wydawane postanowienia.

Czy ktoś dokona oceny mojej sprawy, żeby sprawdzić, czy grozi mi dalsze niebezpieczeństwo ze strony sprawcy?

Sytuację zawsze oceniają organy ścigania. Jeżeli uznają, że ofierze grozi jakiegokolwiek niebezpieczeństwo, podejmą konieczne działania.

Czy ktoś dokona oceny mojej sprawy, żeby sprawdzić, czy grozi mi dalsze niebezpieczeństwo ze strony systemu wymiaru sprawiedliwości (w toku dochodzenia/śledztwa lub procesu)?

Organy ścigania muszą zawsze postępować w taki sposób, by zapobiec pogłębieniu krzywdy wyrządzonej ofierze w wyniku przestępstwa lub jej wtórnej wiktylizacji.

Jeżeli organ ścigania naruszył prawa ofiary lub jeżeli ofierze uniemożliwiono pełne wykonywanie przysługujących jej praw, może ona dochodzić swoich roszczeń. Przede wszystkim ofierze przysługuje prawo do wniesienia skargi na czynności policji lub wytoczenia powództwa o odszkodowanie za poniesioną szkodę bądź o odpowiednie zadośćuczynienie za krzywdę wyrządzoną przez organ publiczny w ramach wykonywania przysługujących mu uprawnień.

Jakie środki ochrony są dostępne dla najbardziej bezbronnych ofiar przestępstw?

Ofiary wymagające szczególnego traktowania obejmują dzieci, osoby starsze i osoby niepełnosprawne oraz ofiary określonych przestępstw, takich jak handel ludźmi, ataki terrorystyczne, przestępstwa przeciwko wolności seksualnej naruszające godność ludzką i określone przestępstwa z użyciem przemocy. Ofiary wymagające szczególnego traktowania mogą oczywiście korzystać ze wszystkich możliwości ochrony, o których mowa powyżej, przy czym często się zdarza, że właściwy organ jest co do zasady zobowiązany do uwzględnienia wniosku ofiary wymagającej szczególnego traktowania. Zakres praw

przysługujących ofiarom wymagającym szczególnego traktowania jest co do zasady szerszy; zasada ta nie ma jednak zastosowania bezpośrednio do ochrony ofiar, która zależy w większym stopniu od tego, czy ofiara jest narażona na niebezpieczeństwo doznania uszczerbku na zdrowiu lub na inne poważne niebezpieczeństwo.

Jestem małoletni – czy przysługują mi szczególne prawa?

Tak, ofiara małoletnia (poniżej 18. roku życia) jest uznawana za ofiarę wymagającą szczególnego traktowania, dzięki czemu przysługują jej szczególne prawa. Obejmują one prawo do nieodpłatnej pomocy prawnej w postępowaniu karnym, prawo do przesłuchania w sposób uwzględniający potrzeby ofiary przez przeszkoloną osobę, prawo do ograniczenia liczby powtórných przesłuchań i prawo do zapobiegania bezpośredniemu kontaktowi wzrokowemu ze sprawcą, jak również prawo do ograniczenia możliwości stosowania wyjątków od niektórych innych praw przysługujących wszystkim ofiarom.

W wyniku przestępstwa zmarł członek mojej rodziny – jakie prawa mi przysługują?

Jeżeli osoba doznała krzywdy w związku ze śmiercią członka rodziny, do której doszło w wyniku przestępstwa, sama jest uznawana za ofiarę i przysługują jej prawa wynikające ze statusu ofiary.

Członek mojej rodziny jest ofiarą przestępstwa – jakie prawa mi przysługują?

Osoba znajdująca się w takiej sytuacji nie jest uznawana za ofiarę. Może jednak uzyskać status zaufanej osoby ofiary, jeżeli zostanie wskazana przez ofiarę. Ofiara ma prawo do obecności zaufanej osoby w toku postępowania karnego oraz podczas składania zeznań. Zaufanej osobie można odmówić uczestnictwa w postępowaniu w takim charakterze wyłącznie w wyjątkowych przypadkach.

Czy mogę uzyskać dostęp do mediacji? Jakie są warunki korzystania z mediacji? Czy będę bezpieczny/bezpieczna podczas mediacji?

Tak. Służby Probacyjne i Mediacyjne, które są jednym z podmiotów świadczących usługi pomocy na rzecz ofiar, świadczą usługi mediacyjne. Mediacja jest nieodpłatna i oparta na zgodzie obu stron, tj. ofiary i sprawcy. Mediację przeprowadza specjalista ds. rozwiązywania konfliktów, który zachowuje przyjazne i wyważone podejście do obu stron oraz pomaga w znalezieniu rozwiązania. Służby Probacyjne i Mediacyjne są państwową jednostką organizacyjną, której zadaniem jest m.in. prowadzenie mediacji w celu skutecznego i korzystnego ze społecznego punktu widzenia rozstrzygnięcia sporów wynikających z popełnionego przestępstwa i która może zapewnić bezpieczeństwo ofierze w toku negocjacji mediacyjnych.

Gdzie mogę znaleźć przepisy, w których określono moje prawa?

Główne przepisy są zawarte w ustawie nr 45/2013 o ofiarach przestępstw. Z treścią dziennika urzędowego można się zapoznać w dni robocze w każdym urzędzie gminy lub kraju (w tym w Urzędzie Miasta w Pradze). Podobnie jak inne przepisy ustawa ta jest również dostępna online, na przykład [na portalu administracji publicznej](#) lub na stronie internetowej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Ostatnia aktualizacja: 16/09/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

2 - Składanie zawiadomienia o przestępstwie oraz moje prawa podczas dochodzenia/śledztwa lub w czasie procesu

Jak złożyć zawiadomienie o przestępstwie?

Ofiara może złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa na każdym posterunku policji lub w każdej prokuraturze na piśmie, ustnie do protokołu lub w formie elektronicznej. W zawiadomieniu o popełnieniu przestępstwa ofiara powinna wskazać dowody, które jej zdaniem potwierdzają popełnienie przestępstwa.

W jaki sposób mogę uzyskać informacje o przebiegu sprawy?

Jeżeli ofiara zwróci się o to w zawiadomieniu o popełnieniu przestępstwa, właściwy organ powinien ją poinformować o podjętych działaniach w terminie jednego miesiąca od dnia złożenia zawiadomienia. Co do zasady ofiara występuje w postępowaniu w charakterze pokrzywdzonego, a zatem przysługuje jej prawo do wglądu do akt sprawy. Ofiara może się również zwrócić o informacje na temat etapu, na jakim znajduje się postępowanie. Właściwy organ ma obowiązek udzielić takich informacji; zasada ta nie ma zastosowania wówczas, gdy takie informacje mogą zaszkodzić osiągnięciu celu postępowania karnego.

Czy przysługuje mi pomoc prawna (w toku dochodzenia/śledztwa lub w czasie procesu)? Na jakich warunkach?

Tak. Ofiara może uzyskać pomoc prawną nawet przed wszczęciem postępowania karnego, przez cały czas trwania postępowania, jak również po jego zakończeniu. Pomoc prawna jest świadczona przez adwokatów. Ofiary wymagające szczególnego traktowania mogą otrzymać pomoc prawną w postępowaniu karnym nieodpłatnie. Ponadto pomocy prawnej można udzielić nieodpłatnie lub za niższą opłatą ofierze, która doznała ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w wyniku umyślnego przestępstwa, lub osobie pozostającej przy życiu po śmierci ofiary, która zginęła w wyniku przestępstwa. Osoby te muszą wykazać, że nie dysponują wystarczającymi środkami pieniężnymi. Pozostałym ofiarom przysługuje prawo do odpłatnej pomocy prawnej.

Czy mogę ubiegać się o zwrot kosztów (z tytułu uczestnictwa w dochodzeniu/śledztwie/procesie)? Na jakich warunkach?

Jeżeli ofiara występuje w postępowaniu karnym w charakterze pokrzywdzonego i wniesie o zasądzenie odszkodowania za poniesioną szkodę lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę lub o orzeczenie obowiązku wydania korzyści uzyskanych z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, a jej powództwo zostanie przynajmniej w części uwzględnione, skazany ma obowiązek zwrotu kosztów poniesionych przez ofiarę w celu skutecznego wytoczenia odnośnego powództwa. Jeżeli ofiara złoży wniosek o zwrot tego rodzaju kosztów, sąd może go uwzględnić nawet w przypadku oddalenia powództwa.

Jeżeli ofiara występuje w postępowaniu w charakterze świadka, jest również uprawniona do otrzymania zwrotu kosztów poniesionych w związku ze stawiennictwem. Świadek musi wnieść o zwrot tych kosztów w terminie 3 dni od dnia przesłuchania.

Moja sprawa została umorzona, zanim trafiła do sądu. Czy mogę się odwołać?

Ofiara może zaskarżyć postanowienie o umorzeniu postępowania w drodze zażalenia. Zażalenie jest środkiem zaskarżenia decyzji policji i niektórych decyzji prokuratora w postępowaniu przygotowawczym, które mają formę postanowienia. W ten sposób pokrzywdzony może zaskarżyć na przykład postanowienie o umorzeniu lub zawieszeniu postępowania.

Czy mogę uczestniczyć w procesie?

Tak. Ofiara (jako pokrzywdzony) zostanie poinformowana o terminach rozpraw sądowych w postępowaniu głównym.

Jaka jest moja rola w systemie wymiaru sprawiedliwości? Czy jestem na przykład: ofiarą przestępstwa, świadkiem, powodem cywilnym, oskarżycielem prywatnym? Czy mogę wybrać swoją rolę?

W czeskim porządku prawnym rozróżnia się terminy „ofiara” i „pokrzywdzony”. Pokrzywdzony jest jedną ze stron postępowania karnego. Co do zasady pojęcie to obejmuje wszystkie ofiary z wyjątkiem osób uznawanych za ofiary z uwagi na relacje rodzinne łączące je z osobą, która zginęła w wyniku przestępstwa.

W czeskim systemie sądowym ofiara będzie zatem pokrzywdzonym (a więc stroną postępowania karnego, z wyjątkiem sytuacji, o której mowa powyżej). Ofierze przysługuje prawo do wniesienia o zasądzenie odszkodowania lub zadośćuczynienia bądź o orzeczenie obowiązku wydania korzyści uzyskanych z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia. Co do zasady ofiara uczestniczy w postępowaniu również w charakterze świadka. W czeskim porządku prawnym nie istnieje postępowanie prywatnoskargowe; ofiara nie może zatem występować w postępowaniu w charakterze oskarżyciela prywatnego.

Jakie są moje prawa i obowiązki wynikające z tej roli?

Prawa ofiar są uregulowane przede wszystkim w ustawie o ofiarach przestępstw. Opisano je w odpowiedziach na inne pytania.

Pokrzywdzonemu przysługuje szereg praw zgodnie z [ustawą nr 141/1961, kodeks postępowania karnego](#), w tym prawo do wniesienia o odszkodowanie za szkodę oraz o zadośćuczynienie za krzywdę wyrządzoną przestępstwem lub o orzeczenie obowiązku wydania korzyści uzyskanych z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, jak również prawo do zaskarżenia sentencji orzeczenia w przedmiocie odszkodowania, zadośćuczynienia lub obowiązku wydania korzyści uzyskanych z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia. Pokrzywdzonemu przysługuje również prawo do składania wniosków o przeprowadzenie dodatkowych dowodów, wglądu do akt sprawy, uczestnictwa w rozprawach w postępowaniu pierwszo- i drugoinstancyjnym, wyrażenia opinii na temat sprawy przed zakończeniem postępowania, uczestnictwa w negocjowaniu z oskarżonym ugody sądowej w sprawie winy i wymiaru kary oraz w rozprawie w celu jej zatwierdzenia, prawo do reprezentacji przez pełnomocnika oraz prawo do wnoszenia środków zaskarżenia i składania wniosków w określonych przypadkach.

Czy mogę składać oświadczenia przed sądem lub przedstawiać dowody? Na jakich warunkach?

Tak, ofiara może złożyć oświadczenie dotyczące wpływu przestępstwa na jej życie na każdym etapie postępowania karnego – zarówno ustnie, jak i pisemnie. Ofiara jako jedna ze stron postępowania może pozyskiwać dowody, przedstawiać je oraz składać wnioski dowodowe.

Jakie informacje uzyskam w czasie procesu?

Na wniosek ofiara otrzyma informacje o:

- odmowie wszczęcia postępowania karnego;
- etapie, na jakim znajduje się postępowanie karne;
- klasyfikacji czynu, którego popełnienie zarzuca się oskarżonemu;
- terminie i miejscu rozprawy sądowej;
- ofiara otrzyma również odpis prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie.

Czy będę mieć dostęp do akt sądowych?

Tak, ofierze jako pokrzywdzonemu przysługuje prawo do wglądu do akt sprawy. Z uzasadnionych powodów prokuratura lub policja mogą jednak odmówić ofierze tego prawa w postępowaniu przygotowawczym.

Ostatnia aktualizacja: 16/09/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

3 - Moje prawa po zakończeniu procesu

Czy mogę zaskarżyć orzeczenie?

Tak, ofiara może jednak zaskarżyć wyłącznie sentencję orzeczenia w przedmiocie odszkodowania, zadośćuczynienia lub obowiązku wydania korzyści uzyskanych z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia.

Jakie prawa przysługują mi po wydaniu wyroku?

Zob. inne odpowiedzi.

Czy mam prawo do ochrony po zakończeniu procesu? Przez jaki okres?

Prawo do uzyskania wsparcia (pomocy specjalistycznej) przysługuje ofierze nawet po zakończeniu postępowania sądowego – przez taki czas, jaki będzie konieczny ze względu na jego cel. Szczególna ochrona (o której mowa powyżej) może często oznaczać trwałą zmianę stylu życia, a zatem ze względu na swój charakter jest udzielana nawet po zakończeniu postępowania karnego.

Jakie informacje uzyskam, jeżeli sprawca zostanie skazany?

Na wniosek ofiara otrzyma odpis orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, zawierającego informacje na temat wymiaru i rodzaju orzeczonej kary. Jeżeli ofiara wniosła o odszkodowanie lub zadośćuczynienie bądź o orzeczenie obowiązku wydania korzyści uzyskanych z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, odpis orzeczenia zostanie jej doręczony obowiązkowo.

Ponadto zakład karny lub placówka, w której przebywają osoby objęte środkiem zabezpieczającym (*zabezpečovací detence*) lub przymusowym leczeniem (*ochranné léčení*), udziela ofierze dodatkowych informacji dotyczących w szczególności:

zwolnienia lub ucieczki skazanego z zakładu karnego lub placówki, w której przebywają osoby objęte środkiem leczniczo-zabezpieczającym bądź przymusowym leczeniem;

warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności;

ekstradycji skazanego do państwa trzeciego lub jego wydania do państwa członkowskiego UE.

Jeżeli oskarżony został zwolniony lub dopuścił się ucieczki, a ofiara znajduje się w niebezpieczeństwie w związku z jej statusem świadka w postępowaniu, właściwe organy mają obowiązek bezzwłocznego poinformowania o tym zdarzeniu policji, która zastosuje konieczne środki w celu zapewnienia bezpieczeństwa ofierze oraz udzieli jej stosownych informacji.

Czy uzyskam informację o tym, że sprawca został zwolniony (w tym o wcześniejszym lub warunkowym zwolnieniu) lub że zbiegł z zakładu karnego?

Tak, zob. powyżej.

Czy będę brać udział w wydaniu postanowienia o zwolnieniu lub warunkowym zwolnieniu? Czy mogę na przykład złożyć oświadczenie lub wnieść odwołanie?

Tak, na dowolnym etapie postępowania karnego ofiara może złożyć oświadczenie dotyczące dotychczasowego wpływu przestępstwa na jej życie.

Ofiara nie może jednak zaskarżyć orzeczenia o warunkowym przedterminowym zwolnieniu ani orzeczenia stwierdzającego pomyślny przebieg okresu próby w przypadku warunkowego zawieszenia wykonania kary orzeczonej wobec skazanego.

Ostatnia aktualizacja: 16/09/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

4 - Odszkodowanie

W jaki sposób można dochodzić naprawienia szkody od sprawcy (np. w czasie procesu, w drodze dochodzenia roszczenia cywilnego, w postępowaniu adhezyjnym)?

Ofiara może wytoczyć powództwo odszkodowawcze przeciwko sprawcy w postępowaniu cywilnym; ofiara może również wytoczyć powództwo odszkodowawcze w toku postępowania karnego prowadzonego przeciwko domniemanemu sprawcy („postępowanie adhezyjne”).

Sąd zobowiązał sprawcę do wypłacenia mi odszkodowania/zadośćuczynienia. Jak mam skłonić sprawcę do wypłaty odszkodowania?

Jeżeli sprawca nie wykona dobrowolnie obowiązku naprawienia szkody orzeczonego przez sąd, roszczętemu (oferze) przysługuje prawo do wniesienia do sądu o wyegzekwowanie tego obowiązku. Ustawa, która weszła w życie dnia 1 stycznia 2018 r., uprawnia również ofiarę przestępstw do wniesienia o to, by ich prawo do naprawienia szkody zostało zaspokojone przez państwo ze środków finansowych odzyskanych od sprawcy w ramach środków karnych o charakterze majątkowym.

Jeżeli sprawca nie wypłaci mi odszkodowania, czy mogę uzyskać zaliczkę od Skarbu Państwa? Na jakich warunkach?

Republika Czeska nie wypłaca zaliczek na poczet żadnych świadczeń wynikających ze spoczywającego na sprawcy obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem. W czeskim systemie prawnym dokonuje się ścisłego rozróżnienia między prawem ofiary do naprawienia przez sprawcę wyrządzonej szkody, co uznaje się za zobowiązanie z tytułu odpowiedzialności deliktowej, a kompensatą przewidzianą w ustawie nr 45/2013 o ofiarach przestępstw, która stanowi świadczenie pieniężne od Skarbu Państwa mające na celu złagodzenie społecznych skutków wiktymizacji.

Czy mam prawo do odszkodowania od państwa?

Jak wskazano powyżej, państwo nie wypłaca odszkodowań w ścisłym tego słowa znaczeniu (nie ingeruje w zobowiązania majątkowe sprawcy ani ich nie przejmując), lecz oferuje ofiarom przestępstw kompensatę. Zgodnie z ustawą nr 45/2013 o ofiarach przestępstw państwo może wypłacić kompensatę ofiarom, które w wyniku przestępstwa poniosły określony w ustawie minimalny uszczerbek na zdrowiu, ofiarom przestępstw przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności naruszających godność ludzką, małoletnim ofiarom znęcania się oraz osobom pozostałym przy życiu (należącym do grupy określonej w ustawie) po śmierci ofiary, która zginęła w wyniku przestępstwa. Kwota kompensaty wynosi najczęściej od 10 000 CZK (około 370 EUR) do 200 000 CZK (około 7400 EUR), przy czym oblicza się ją według ustawowej stawki ryczałtowej albo w oparciu o kwotę wykazanych utraconych zarobków oraz kosztów leczenia lub – w stosownych przypadkach – kosztów specjalistycznej terapii zastosowanej w celu złagodzenia skutków poniesionej krzywdy. Ministerstwo Sprawiedliwości rozpatruje wnioski o wypłatę kompensaty, które należy składać w terminie 2 lat od dnia uzyskania przez ofiarę informacji o szkodzie wyrządzonej przestępstwem, lecz nie później niż w terminie 5 lat od dnia popełnienia przestępstwa.

Czy przysługuje mi odszkodowanie, jeżeli sprawca nie został skazany?

Ofiara nie może dochodzić naprawienia szkody wyrządzonej przez sprawcę (tj. z tytułu odpowiedzialności deliktowej), jeżeli sprawcy nie skazano po prostu z powodu jego niewykrycia, w związku z czym nie można ustalić osoby zobowiązanej, ponieważ nie udowodniono popełnienia czynu niedozwolonego lub ponieważ sprawca nie ponosi odpowiedzialności karnej za swoje czyny, tj. oskarżonego nie można pociągnąć do odpowiedzialności za żadną szkodę /krzywdę wyrządzoną czynem, którego nie popełnił, który nie nosi znamion przestępstwa lub za który oskarżony nie odpowiada. Z drugiej jednak strony ofiara może uzyskać uprawnienie do kompensaty od Skarbu Państwa (zob. powyżej) jeszcze przed skazaniem sprawcy; takie uprawnienie przysługuje ofierze nawet wówczas, gdy sprawcy nie wykryto lub gdy nie ponosi on odpowiedzialności karnej za swoje czyny, pod warunkiem że nie ulega wątpliwości, iż ofiara poniosła szkodę/krzywdę wyrządzoną czynem noszącym znamiona przestępstwa (lub że krewny ofiary zmarł w wyniku przestępstwa).

Czy mam prawo do uzyskania doraźnej płatności w czasie oczekiwania na orzeczenie w sprawie odszkodowania?

W ustawie nr 45/2013 o ofiarach przestępstw nie przewidziano możliwości wypłaty przez Ministerstwo Sprawiedliwości zaliczki na poczet kompensaty, jeżeli nie rozpatrzone jeszcze wniosku o jej przyznanie; pilne potrzeby życiowe ofiar są zaspokajane w inny sposób – za pośrednictwem państwowego systemu opieki społecznej lub pomocy społecznej.

Ostatnia aktualizacja: 16/09/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

5 - Moje prawa do wsparcia i pomocy

Jestem ofiarą przestępstwa. Z kim mam się skontaktować, aby uzyskać wsparcie i pomoc?

Podmioty, z którymi ofiara może się skontaktować, figurują w rejestrze podmiotów świadczących usługi pomocy na rzecz ofiar przestępstw. Rejestr jest dostępny na stronie internetowej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych pod adresem: <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=6115&d=330753>.

Rejestr jest podzielony na 4 sekcje, które zawierają informacje na temat wszystkich rodzajów podmiotów świadczących usługi pomocy na rzecz ofiar przestępstw, tj.:

podmiotów świadczących usługi społeczne;
akredytowanych podmiotów udzielających informacji prawnych lub prowadzących programy sprawiedliwości naprawczej;
adwokatów (*advokáti*) oraz
ośrodków prowadzonych przez Służby Probacyjne i Mediacyjne.

Rejestr zawiera stosunkowo szczegółowe informacje na temat podmiotów świadczących usługi pomocy na rzecz ofiar przestępstw oraz umożliwia wyszukiwanie tych podmiotów według nazwy i powiatu, jak również wyszukiwanie zaawansowane w oparciu o inne kryteria.

Infolinia udzielająca wsparcia ofiarom przestępstw

(+420) 116 006 (telefon zaufania dla ofiar przestępstw – uniwersalna linia wykorzystywana również w innych państwach członkowskich UE)

Czy wsparcie dla ofiar przestępstw jest udzielane bezpłatnie?

W określonym zakresie specjalistyczna pomoc jest udzielana nieodpłatnie na rzecz ofiar wymagających szczególnego traktowania, które jej potrzebują. Ofiary takie otrzymują również nieodpłatną pomoc prawną w określonym zakresie. Pozostałe ofiary nie są uprawnione do nieodpłatnej pomocy specjalistycznej, świadczeniodawca może jednak podjąć decyzję o jej nieodpłatnym udzieleniu ofierze. Pomoc udzielana przez Służby Probacyjne i Mediacyjne jest natomiast zawsze nieodpłatna.

Jakiego rodzaju wsparcie mogę otrzymać od organów państwowych?

Służby Probacyjne i Mediacyjne, będące organem państwowym, udzielają ofiarom informacji prawnych i wsparcia psychologicznego, a także oferują programy sprawiedliwości naprawczej obejmujące np. mediację, które mogą pomóc ofierze w rozwiązaniu problemu za pośrednictwem nieformalnych, pozasądowych negocjacji ze sprawcą. Na terenie całej Republiki Czeskiej działają 74 ośrodki prowadzone przez Służby Probacyjne i Mediacyjne, które świadczą swoje usługi nieodpłatnie.

Jakiego rodzaju wsparcie mogę otrzymać od organizacji pozarządowych?

W zależności od charakteru prowadzonej działalności organizacje pozarządowe i osoby fizyczne udzielają informacji prawnych, porad psychologicznych i społecznych lub pomocy prawnej lub oferują programy sprawiedliwości naprawczej.

Ostatnia aktualizacja: 16/09/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja

Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.